

TORONTÁI

Ára: Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vel. Beckserek, Obiliteva (Zápolya) u. 1
75 Telefonszámok:
Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21
para Sürgőnycim: Torontál, Veliki Beckserek

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő:
Dr. MARA JENŐ

Az előfizetés ára:
Egész évre . 180 D | Negyedévre . 45 D
Félévre . . . 90 D | Havonta . . . 15 D
Hirdetések díjazás szerinti
Megjelenik naponta délelben

Ára:
75
para

Béke a demokrata klubban.

— Beogradi tudósítónk jelentése —

Beograd, okt. 12.

A demokrata képviselők klubja két napi beható tárgyalás után ma végre meghozta a döntést és ezzel a párt belső helyzetét tisztázta. Az ellentét, amely a zagrebi konferencia miatt Davidovity Ljuba pártelnök és Pribicevity közoktatásügyi miniszter között felmerült, most végleg elmúlt. A párt klubja az ellentét tisztán a személyes meg nem értés terhére rötta és ugy határozott, hogy amiatt a párt egysége nem szenvedhet.

A demokrata-párt ma délelött folytatott ülésén egyben rezolúciót hozott, hogy kész minden olyan akciót támogatni, amely a szerbek és horvátok közeledését egyengeti, azonban anélkül, hogy a vidovdani alkotmány rendelkezéseit érintené.

Davidovity Ljuba, a demokrata-párt elnöke marad, aki bizonyos mértékben szabad kezet kap, azonban az egész pártot érintő fontos kérdésekben a klub hozza meg a döntést.

A radikális képviselőklubnak ma délelött kellett volna ülést tartani. Az összes radikális miniszterek, élükön Pasity miniszterelnökkel, megjelentek a pártklub helyiségében, azonban az ülést nem tartották meg, miután csak igen kevés képviselő jelent meg.

Bizalmatlanok Seypel iránt.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Wien, okt. 12.

Seypel az osztrák parlamentben beszámolt a genfi küldetéséről. A demokraták a rosszalás kifejezését javasolták, mert a kancellár Ausztria függetlenségét feladta. A parlament a demokraták indítványát elvetette.

Németországot mentsék föl a készfizesés alól.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Páris, okt. 12.

Lord Bradbury a jóvátételi bizottság tegnapi ülésén azt indítványozta, hogy a jövő év végéig mentsék föl Németországot a készfizesés kötelezettsége alól, de a garancia bizottság kapjon vétőjogot, hogy a német állami kiadásokat ellenőrizhesse és a papírpénz kiadást megakadályozhassa.

A jóvátételi delegátusok rövid időn belül össze fognak ülni, hogy Németország pénzügyi helyzetét újból megvizsgálják.

Uj veszekedés küszöbén.

— A „Torontál” tudósítójának távirata —

London, okt. 12.

Angol politikai körökben az a vélemény, hogy a fegyverszünet aláírásával még nem tisztázódott teljesen a helyzet, miután még sok vizsályt keltő kérdés maradt megoldatlanul. Különösen kiélekedett a helyzet Olaszország által Dedekanosz kérdésében tanusított magatartása miatt. Anglia ellenben ki akarja építeni a hatalmát a Földközi-tengeren és így nem engedheti meg, hogy Olaszország a szigeteken új bázist kapjon. Ezek az ellentétek konfliktusra fognak vezetni Anglia és Olaszország között.

Páris, okt. 12.

A két zászlóalj katonaság, amely a mudániai egyezmény értelmében Thrácia kiürítésére felügyel, naggyobbrészt franciákból alakul meg.

Róma, okt. 12.

Olaszország az aegai tengeri tizenkét török szigetet magának követeli. Az olasz kormány hangoztatja, hogy a világháború elején a londoni egyezményben Itáliának ígérték ezeket a szigeteket és ezért avatkozott bele voltaképpen a háborúba az entente oldalán.

Főhivatalos nyilatkozatban azt állítják, hogy Angolország a jogos olasz igények érvényesítése ellen azért foglalt állást, mivel hatalmi pozícióját felti és a Földközi-tengeren még jobban ki akarja építeni uralmát.

Az „United Telegraph” szerint a francia kormánykörök a törököknek akarják juttatni a szigetek uralmát. Párisban attól tartanak, hogy a kérdés bonyodalmakra fog okot szolgáltatni.

London, okt. 12.

Beavatott körök véleménye szerint a keleti válság megoldása a belső válságot is eldönti. Lloyd George helyzetét a keleti kérdésben elért félsiker nem rendítette meg. A helyzet most az, hogy Anglia

függetleníti magát az ententétől és érdektelen álláspontra helyezkedik a kontinentális ügyekkel szemben.

London, okt. 2.

A mudániai egyezmény aláírása némi kesedelemmel történt, amit az angorai kormány válasza okozott. Az egyezmény aláírása előtt Izmed pasa megkérdezte Harrington tábornoktól, hogy ezek-e az utolsó feltételek? A tábornok erre azt válaszolta, hogy igen és ezzel a szövetségesek az engedmények végső határáig jutottak. Az angorai kormány megbízottjának jóváhagyó válaszával aztán az egyezmény létrejött.

London, okt. 12.

Konstantinápolyi jelentés szerint a mudániai egyezmény a török esendőség létszámát 8 ezer főben állapította meg. A Marica nyugati partján biztonsági kordont állítanak fel. A törökök a semleges zónát elfoglalják és pedig a Dardanellák tizenöt kilométerre. A második semleges zóna Izmid-félszigeten a Chabsen—Lilehi vonalon belül lesz.

Páris, okt. 12.

A párisi Petit Parisien értesülése szerint Asalov bolgár külügyminiszter jegyzéket intézett a nagyhatalmakhoz, amelyben Thrácia autonómiájának vezetését a népszövetség védelme alatt Bulgária számára követeli. A jegyzékben továbbá a menekültek visszaszállítását, a Marica-vonal semlegesítését, Thrácia katonai leszerelését kívánja Bulgária a jegyzékben.

London, okt. 12.

Konstantinápolyból érkezett hír szerint Görögország a mudániai jegyzékönv aláírását megtagadta. Görögország nem akar belenyugodni Thrácia kiürítésébe. Ezt a konfrenicián is kijelentette és tiltakozása jeléül a jegyzékönv aláírását megtagadta.

A hangulat rendkívül nyomott.

A „Torontál” tudósítójának távirata

London, okt. 12.

A „Times” értesülése szerint Thráciában a helyzet nyugtalanító. A görög tisztek kijelentették, hogy harc nélkül nem adják fel. Katonai körökben azonban az a vélemény, hogy a harc felvételéhez szükséges csapatokat nem fogják tudni együtttartani. A csapatok különben sem mutatnak hajlandóságot az újabb háborúskodáshoz. A hangulat rendkívül nyomott.

London, okt. 12.

Konstantinápolyi jelentés szerint az angorai nemzetgyűlés küldöttsége Brüsszában Ozmán szultán sirjánál ünnepélyes átkot mondott a szultánra, aki Törökországot elárulta.

Ebert lesz az új birodalmi elnök.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Berlin, okt. 12.

A német parlamenti pártok az elnökjelölés tekintetében végleges megállapodásra jutottak. A meg egyezés szerint egyhangulag Ebertet jelölik az elnöki tisztségre.

Beavatott politikai körökben úgy tudták, hogy a nemzeti- a centrum-párt és a demokraták közös különjelöltet fognak állítani, de a tervet elejtették, hogy az elnökválasztás az ország érdekében minél simábban folyjon le.

Az olasz fascisták mozgalmái.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Róma, okt. 12.

A fascista sajtóiroda megeafolja a hírt, hogy a fascisták és az olasz kormány között a kiühandó választások tekintetében megegyezés jött létre. A fascisták, hogy bebizonyítsák kormányellenes álláspontjukat, ultimátumot küldöttek az olasz kormányhának. A kormány az ultimátum folytán elhatározta, hogy a kamarát feloszlatja és a választói reformot majd az új kamara elé terjeszti.

A katolikus néppárt jegyzéket intézett az olasz kormányhoz, amelyben kijelenti, hogy a kormány kötelessége a helyzettel, illetve a fascistákkal szembenézni és az alkotmányt megvédeni. Hogyha ezt a kötelességét nem teljesíti, hazaárulást követ el és felelősségre vonható.

TÖZSDE

Október 12

Beograd. (Zárlat.) Devizák:
London 281—278, Páris 482—480,
Newyork 63—50, Genua 1190, Szaloni-
niki 171, Milano 274, Prága 216—50,
Berlin 250, Wien 00895, Bukarest

40—25, Szófia 42, Budapest 254,
Brüsszel 4—62.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 022, Hol-
landia 20840, Newyork 356, London
2379, Páris 4060, Milano 2290, Prága
1815, Budapest 02175, Zagreb 20550,
Varsó 00550, Wien 00070, Osztrák
bélyegzett 00073.

Budapest. (Zárlat.) Berlin 110—
125, Prága 82—86, Bukarest 1475—
1575, Varsó 2729.

Összehívják a parlamentet.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, okt. 12.

Beavatott politikai körökben nyert értesülés szerint a házelnökség a nemzetgyűlést október tizenhetedikére összehívja. A nemzetgyűlés október huszadikáig tart, majd egy hónapra elnapolja magát, miután a törvényhozó bizottság a nemzetgyűlés elé kerülő törvényjavaslatok megvitatását még nem tudta befejezni.

Vajjon mi az oka?

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, okt. 12.

Politikai körökben úgy tudják, hogy a beogradi belügyminisztérium barátságos hangú jegyzéket küldött Bukarestbe a román kormányra, amely arra vonatkozólag kér felvilágosítást, hogy mi az oka annak, hogy a bánáti román iskolák és egyházak ügyének rendezésére kiküldött román delegáció előzetes bejelentés nélkül és mielőtt a tárgyalásokat befejezte volna, visszautazott Romániába.

Novemberben ül össze a békekonferencia.

London, okt. 12.

Izmed pasa a külföldi sajtó képviselői előtt Mudániában kijelentette, hogy a törökök csak azon esetben vesznek részt a békekonferencián, hogyha Szovjetországnak is meghívást kap.

A békekonferencia november elején Skutariban lesz. Skutarit Törökország választotta és a szövetséges hatalmak ehhez hozzájárultak.

London, okt. 12.

Az angol lapok írják: Olasz hivatalos körökben arról értesülnek, hogy Mudániában elhatározták, hogy a békekonferenciát november 15-én kezdik meg Skutariban. Olaszországot állítólag Schanzer fogja képviselni a konferencián.

Angol politikai körök nézete szerint a békekonferenciát semmi szín alatt sem szabad elhalasztani. Az angol lapok azt írják, hogy a görögországi események aggodalommal töltik el a közvéleményt, mert a történet után ítélve, az ország teljes összeomlás előtt áll. Komolyan lehet attól tartani, hogy a belső viszály tovább terjed. A nagyhatalmak késedelmeskedése könnyen bátoríthatja a harcias görög irreguláris alakulatokat.

Az angol választások.

London, okt. 12.

A „Daily Chronicle” értesülése szerint az angolországi választások még karácsony előtt megtörténnek. Valószínű, hogy Lloyd George a megejtett választások után lemond a miniszterelnökségről. Hogy a király beleegyez-e Lloyd George távozásába, az még kétséges. A miniszterelnök eddigi érdemei mellett a keleti kérdésben ért vereség eltörpül és csak epizódszámú meg, ami semmiesetre sem lehet alapos ok a nagy államférfi távozásához.

A magyar gimnázium sorsa — döntés előtt.

A kérvényeket a közoktatásügyi miniszteriumba küldték. — Az igazgató nyilatkozata.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 13.

Ismeretes, hogy a beiratkozások alkalmával súlyos sérelem érte a magyar nemzetiségű diákokat. A magyar tanulók közül ugyanis igen sokat nem vettek fel a párhuzamos magyar osztályokba, azzal az indoklással, hogy nevük után ítélve, nem lehetnek magyar nemzetiségűek. Így esett meg aztán, hogy a nagy sietségben, tulambició folytán olyanok is bekerültek a visszautasítottak névsorába, akiknek nemcsak a nemzetiségük — szünnagyar, hanem a nevük is kétségen kívül tisztára magyar. Klasszikus példa volt erre egy Ambrus és egy Kovács nevű diák esete, akik közül az elsőre rámondták, hogy szerb, a másikkra meg hogy horvát.

Természetes, hogy az ilyen osztályozás vagy helyesebben mondva névvegyelemzés mellett nem érte el a tanulók létszáma az előírt minimumot s az osztályokat a II., VI. és VIII. osztály kivételével, bezárták. A szülői deputáció járására és egy bányai országgyűlési képviselő szíves közbenjárására megígérte a közoktatásügyi miniszter, hogy újra alkalmat ad a nemzetiség igazolására és a beérkező jegyzékek alapján fog dönteni az iskola megnyitása vagy további zárvaratása mellett. Az erre vonatkozó utasítás tényleg megjött s ebben elrendelte a közoktatásügyi miniszter, hogy a szülők nemzetiségük igazolására forduljanak az alispánhoz, illetve a főszolgabíróhoz s az eképpen hitelesített nyilatkozatot nyújtják be október 11-ikéig az iskola igazgatójának.

A rendeletnek megfelelően a szülők tényleg jelentkeztek. A tanulók apja és anyja nyilatkozatot írt alá, amelyben úgy magát, mint gyermekét magyarnak vallotta és kérte a gimnázium megfelelő osztályába való felvételét. A kérvényeket a polgármesternek nyújtották be, aki azokat átadta hitelesítés végett az alispánnak. Az alispán aláírásával

ellátott kérvényeket tegnap délután átnyújtották a gimnázium igazgatójának, aki az igazoló irásokat a kultuszminisztériumba továbbította.

A „Torontál” munkatársa tegnap délelőtt felkereste Sztanojlovity Mata gimnáziumi igazgatót és megkérdezte a jelentkezők száma felől.

Sztanojlovity igazgató kijelentése szerint a kérvényeket tegnap vette át s a mai napon elküldötte valamennyit a közoktatásügyi minisztériumba. Összesen száztizenöt írást továbbított, amelyek osztályonként és nemzetiség szerint így osztlják fel a tanulókat:

A harmadik osztályba jelentkezettek közül negyvenhárom tanuló vallotta magát magyarnak. Ezek közül magyarnak vettek huszonegy diákot. A többi huszonkét tanuló közül hét zsidó, tíz német, öt pedig — kétes?

A negyedik osztályba a jelentkezők létszáma: negyvenhét. Közülük huszonhetet magyarnak fogadtak el, hetet zsidónak, kilencet németnek, kettőt szerbnek, kettőt pedig kétesnek.

Az ötödik osztályba 28 magyar nemzetiségű tanuló kérte felvételét. A huszonnégy közül tizenhárom találtak csak magyarnak, ezzel szemben zsidó nemzetiségűnek tizet, németnek kettőt, szerbnek egyet, kétesnek kettőt mondtak ki. Végül a hetedik osztályban huszonnégy tanuló közül magyarnak kilencet, zsidónak hetet, németnek három, kétesnek ötöt akceptáltak.

A kimutatás szerint tehát minden osztályban megvan a létszám, ha a németeket és szerbeket nem is vesszük figyelembe, minthogy ezeket nem is terjesztette fel az igazgató a minisztériumba.

A kérvények a közoktatásügyi minisztériumban vannak s ezeknek alapján dönt a közoktatásügyi minisztérium. Kíváncsian várjuk a döntést

Két új tanácsnoki állást kreál a város.

A villamü alkalmazottai fizetési osztályokban.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 13.

A városi tanács tegnap délelőtt ülést tartott, amelyen nagyjelentőségű ügyeket tárgyaltak. A napirend egyik legfontosabb pontja, mely hosszú vitára adott alkalmat, a községi szabályrendelet (egy részszakaszainak átdolgozása). A községi szabályrendelet ugyanis régi mű, már évek óta ezt használják Beeskereken s annak dacára, hogy igen részletes, pontos összeállítású, mégsem felel meg a mai követelményeknek. Amióta a szabályrendeletet elkészítették és a használatba bevezették, sokat változott a községi közigazgatás, másrészt meg sokat változott a város is.

Beeskerek fejlődésével lépést kell tartania a városi közigazgatásnak

is. A városi közigazgatás viszont nem mozoghat konzervatív, mondhatni vaskalapos szabályrendelet keretein belül. Subotica és Novi Sad már régen új szabályrendeletet vezetett be s aszerint dolgozik. Most a beeskereki városi tanács akarja ezt keresztülvinni s erről javaslatot terjeszt a legközelebbi közgyűlés elé.

A szabályrendelet átdolgozásával nélkülözhetelenné válik néhány új állás kreálása. Így többek között két új tanácsosi állás lesz, még pedig pénzügyi és gazdasági. Eddig elé három tanácsnoka volt a városnak: közigazgatási, adóügyi és árvaügyi tanácsosa, a jövőben tehát ezenkívül még pénzügyi és gazdasági tanácsos is lesz.

A városi tanács másik fontos tárgya a villamü tisztviselőinek a városi tisztviselői osztályokba való beosztása volt. A városi tanács ugyanis elhatározta, hogy javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy a városi kezelésben lévő villanytelep

alkalmazottait, akik eddig mint magántisztviselők, illetve munkások szerepeltek, vegyék fel a városi tisztviselők és szolgák fizetési osztályába. Ennek a tervnek megvalósulása esetén ugyan az eddigi fizetésnél kevesebbet kapnak a tisztviselők és munkások, ezzel szemben azonban nyugdíjjogosultságot kapnak és ugyanolyan nyugdíjat élveznek, mint a városi alkalmazottak.

HIREK

Városi közgyűlés. Beeskerek városi szombat délután 2 órakor közgyűlést tart a vármegyeháza nagytermében.

A királyné bukaresti útja. Marióra királyné tegnap este tíz órakor az Aleksander hajóval Bukarestbe utazott, hogy részt vegyen atyja, Ferdinánd román király koronázási ünnepélyén. A királynét utján Pavle herceg és udvarhölgyein kívül Joszipovity ezredes szárnysegéd kísérte.

Elfogott börtöntolvajok. Trifunovity Károly 36 éves velikogradskai és Petkovity Gyura 29 éves visnicai illetőségű foglalkozás nélküli egyének tegnap hajnalban a régi állomáson „munkára készen” vártak a jó alkalomra. A jó alkalom csakhamar kínálkozott is Ranko Milorad törökkanizsai kereskedőségét személyében, aki két nagy podgyással kiszállt a hajnali vonatból és esomagjait néhány percre a perronon hagyta. Trifunovity és Petrovity látva azt, hogy a közelben senki sem tartózkodik, felkapta a két börtönt és menekülni kezdett. Egy kisfiú észrevette a lopást és figyelmeztette az ügyeletes rendőrt, aki a két hirtelenkező tolvajt letartóztatta és bekísérte a rendőrségre. Érdekes, hogy Trifunovity bátyját a napokban tartóztatták le és most öccse is követte a jó példát, amely a fogházba vezet.

Németország vasuti kocsikat szállít. A közlekedésügyi miniszter a Beogradban tartózkodó német kiküldöttekkel megállapodott, hogy Németország az 1923-ik évben jóvátétel címén hétszáz széles nyomtávolságú és százhusz keskenyvágányú személyszállító vasuti kocsit, négyezernegyszáz széles nyomtávolságú és ezernyolcszáz keskenyvágányú teherkocsit szállít. A megrendelés költségvetése ötvenhárom millió arany márkát tesz ki.

Összeomlott az apatini sörgyár épülete. Az apatini sörgyár háromemeletes épülete tegnap hajnalban összeomlott. Az épületben nem volt senki és így emberéletben nem esett kár. A hatóság megindította a vizsgálatot, hogy megállapítsa, hogy mi okozta az összeomlást.

Venizelosz beogradi útja. A „Politika” mai száma azt a hírt közli, hogy Venizelosz néhány nap múlva Beogradba érkezik. Venizelosz politikai misszióban fog eljárni.

Atutalásokat és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a főbbi külföldi piacra újból eszközöl a Nagybeeskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

Tizenből je... a nap... gyermek... alkalm... elmond... indult... ból. A Fin... „vak” meg... hajó... zetnek... globen... nie és... ország... a vol... risba... Yorkbo... részbe... tette... ményi... rikái... uton vé... jására

Bar... ei emlé... novisaj... kalmá... négy H... A pénz... való.

• Atut... kek az... eokra, v... árukivite... pénzügy... zása alag... Bank R... družna B... rek. — T

Drottal... Lipeséb... mernők... vosok... osztályáb... nátról... eredmény... kal való... talan... tényleg... előadásáb... szert és... egy Dgy... osztályu... aton a be... vonaton a... szerkezete... bogó von... lehetett... előfizető... előfizetől

Meany... „Daily Ma... a különö... feleli: Me... szerint a... a tizenöt... egész vilá... nyomtak... ezádban... rült a piac... 570 ezer... a 18-ik száz... században... tak. Ez a... sen 12,110... kell számit... termékeke... szám. Am... könyvtermé... rek véleme... het állapít... nimum 28... utóbbi 22... átlagosan 2... tisztikus sz... tumból alig... meg, míg a

Tizenhárom éves világjáró. Párisból jelentik: Páris egyik körútján a napokban egy rendőr egy alvó gyermekre bukkant. Kihallgatása alkalmával a tizenhárom éves fiú elmondta, hogy néhány hét előtt indult el a szülői házból, Newyorkból, hogy „szétnézzen” a világban. A Finland nevű gőzösön, mint „vak utas” jutott Európába és a megérkezéskor Antwerpenben a hajó kapitánya egy gondozó intézetnek akarta átadni, de az ifjú globetrotternek sikerült megszöknie és Brüsselen keresztül Franciaországba jutott, ahol előbb bejárta a volt hadszíntereket, azután Párisba ment. Az egész utat Newyorkból Párisba részben gyalog, részben pedig mint „vak utas” tette meg. A rendőrség a nagyreményű ifjút átadta a párisi amerikai konzulátusnak, amely rövid úton véget vetett a kalandos világjárásnak.

Bár inkább aranyat tettek volna ei emlékül. A Zadruzsna Banka novisadi épületének lebontása alkalmával a munkások az aljában négy kilogramm rézpénzt találtak. A pénz Mária Terézia idejéből való.

*** Átutalások, hitellevelek és csekkek az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukitételre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.T. fiókjánál (Srpska Zadrugna Banka D. D.), Veliki Beeskerek. — Telefon 43 és 47.**

Droftalan telefon a vonatról. Lipcséből jelentik: Rosenbaum mérnök a természetudások és orvosok gyűlésének technikai-fizikai osztályában előadást tartott a vonatról való telefonálás szenzációs eredményéről. A vonaton utazókkal való távbeszélés, ez a minduntalan fölmerülő probléma, most tényleg meg van oldva. Rosenbaum előadásában ismertette az új módszert és a vonaton lévő állomás egy D(gyors)vonat egyik harmadosztályu kocsijában van. A próbaton a berlin-hamburgi déli gyorsvonaton a berlini Huth-cég telefon-szerkezete volt alkalmazva és a robogó vonatról épp olyan könnyen lehetett bármely berlini telefon-előfizetővel beszélni, mint a berlini előfizetők egymás között.

Meanyi könyv van a világon? A „Daily Mail” egy olvasójának erre a különös kérdésére a következőket feleli: Megbízható megállapítások szerint a betű feltalálásától, tehát a tizenötödik századtól maig az egész világon 20 millió könyvet nyomtak. Magában a tizenötödik században 40 ezer kötet könyv került a piacra. A 16-ik században 570 ezer, a 17-ik században 1,250,000, a 18-ik században 2 millió és a 19-ik században 8,250,000 könyvet nyomtak. Ez a múlt század elejéig összesen 12,110,000 könyv. Ehhez hozzá kell számítani az időszakos könyvtermékeket s akkor kijön a fenti szám. Ami a jelenlegi évenkénti könyvtermelést illeti, a szakemberek véleményei eltérők, de meg lehet állapítani belőlük, hogy a minimum 283 ezer különböző mű. Az utóbbi 22 évben az évi produkció átlagosan 200 ezer könyv. Egy statisztikus szerint ebből a nagy kvantumából alig 50 ezer darabot őriznek meg, míg a többi megsemmisül.

Az utódállamok forgalma a Dunán.

Hivatalos tájékoztató a „Torontál” számára.

A Torontál wieni szerkesztőségétől.

Wien, október 12.

A dunai hajózás nyári forgalma úgy áru-, mint személyforgalmi viszonylatban kielégítő volt. Ezzel szemben a legutóbbi hetekben az 1000—1200 ember befogadására képes wieni hajójáratok alig 100—120 utassal közlekednek. A vasuti tarifa drágulásával ugyanis egyúttal a hajózási társaságok is felemelték a díjtételeket. Az áruszállítási díjak a forgalmi viszonylatokhoz képest 150—300% kal emelkedtek és megfelelően drágult a személyszállítás is, körülbelül akként, hogy például budapest-wieni távolságban az I. osztály menetdíja megfelel a gyorsvonat II. osztályának. Az emberek azonban szívesebben utaznak a gyorsabb gyorsvonat II. osztályán, mint a lassu hajó I. osztályán.

Legújabbban a hajóstársaságok szakítottak azzal a békében jól bevált szokással, hogy a szállításra átvett árut önként biztosítottak tekintették és az okozott kárért az áruk 100 kilogrammjáért 120 koronát térítettek meg. A mai időben ez az intézkedés már nem állhatott fenn, miért is a hajóstársaságok külön szavatossági díjptóléket szednek, amely az áru súlya után iga-

zodik. A Duna őszi forgalma eddig még nem alakult ki teljesen. A gabonaforgalom egyelőre nem indult meg, mert a balkáni államok idej termése elkésett. Az SHS államban — hivatalos jelentés szerint — a múlt évi 400.000 vagon gabonával szemben az idén csupán 302.000 vagon áll rendelkezésre. A nagy szárazság folytán kedvezőtlen a kukoricatermés is. Ennek folytán a beogradi kormány a gabona kivitelét megtiltotta.

Románia gabonakivitele is sok nehézséggel küzd. A Fekete-tenger kikötői tele vannak üres hajókkal és ezek, hogy némi áruval szert tegyenek, díjtételeiket oly alacsonyra redukálják, hogy már a Calafat-tól lefelé fekvő áru inkább a tengeri fuvarozást veszi igénybe. Bulgáriából nem lehet szállítani, mert ugy Románia, mint Jugoszlávia horribilis tarifális feltételeket szabnak a transito-forgalom elé. Bulgária egyébként még jóvátételben is fizet gabonát, amennyiben ő látja el gabonával a Konstantinápolyt és környékét megszálva tartó ententesapatokat. Kimaradtak az idén a forgalomból az elmúlt év őszi Angliából és Németországból küldött nagymennyiségű textíliák is. Mindazonáltal a jelenlegi helyzet nem tekinthető véglegesnek és a hajóstársaságok számítanak arra, hogy a gabonaszállítások most már rövidesen megindulnak.

Kukucsin ünneplése Prágában. Kukucsin Márton, az Amerikából nemrég hazatért szlovák költő tiszteletére a cseh írók egyesülete tegnap Prágában ünnepséget rendezett, amelyen a köztársasági elnök, a kormány, a miniszteriumok és Prága városa is képviseltette magát. Kukucsin ismertette a délamerikai politikai és irodalmi viszonyokat, majd saját műveiből tartott felolvasást.

Erkölesös táncok. Párisban a minap ültek össze Európa táncmesterei és megállapították, hogy a következő táncszerepben milyen új kreációkkal örvendeztetik meg az újdonságokra éhes közönséget. Az új táncok között legérdekesebb a „Pasetto”, amely a spanyol kerítő táncnak egy fajtája. Igen korrekt táncnak mondják az „Onduladán” nevűt, amely állítólag szerényen ringó tánc és nagy népszerűséget jósolnak az álombostonnak is. A „Girondella” a lassu valeer és tangó szerencés kombinációja, a másik újdonság a „Zidzas” görög modoru tangótánc és bir szerint nagyon kedves lesz az új foxtrott, amelynek „Gyda” a neve. A táncmesterek kongresszusán több felszólalás hangzott el abban az irányban, hogy a modern táncokat lehetőleg erkölcsössé tegyék és ezért a ringó és csuszó mozdulatokat kiküszöböljék.

Stinnes megveszi Európát. A „Söndegs Nisse” című stocholmi satirikus lap írja: Stinnes Hugó saját számlájára megvette Európát. A vételár eddig még nem ismeretes, de szakemberek véleménye szerint a német köztársaság Napoleonja 200 ezer milliárdot keres az üzleten. Az egyes országok lakosainak viszonyát olyképp fogja szabályozni, hogy minden tizenöt éven felüli fix fizetést és osztalékot kap munkájáért, minél fogva a munkanélküliség teljesen megszűnik a Stinnes-országokban. A kormányok tagjait

Stinnes prokuristákként alkalmazza. Az óriási üzlet leköltése után a márka elérte háborúelőtti értékét, mire Poincaré nyomban huszonöt-szörösére emelte a jóvátételi összeget. Stinnes az Európa vezérigazgatója titlust vette fel és európai ügyekben naponta 10—4 óráig fogad berlini hivatalában. A „névtelen szatira” szerzője valószínűleg Zetterström Hasse, a híres svéd humorista.

Amikor foglyul ejtik a fogolyórt. Kolozsvárról írják: Két ravasz katonát állott ma délelőtt a hatodik hadtest bírósága előtt. Moldovan Cassian szakaszvezető és Hanganu Juon közlegény mecébe illő módon játszották ki az őrizetükre kirendelt őrszemet, hogy büntetésük kitöltése elől megszökjenek. Moldovan és Hanganu a fellegvári fogdában voltak elhelyezve. Egy alkalommal mezei munkára rendelték ki a két katonát Valea Gheorghhe közlegény őrzete alatt. A három katonát egy kert alatt letelepedett. A foglyok egyik fáról szilvát szedtek, a gyümölcsöt Valeát is megkínálták, úgy, hogy csakhamar mindhármuknak jókedve kerekedett. Tréfáldoztak és kötődtek egymással, míg végre Moldovan szakaszvezető fölkiáltott:

— Ejnye, de nehéz puskád van, bajtárs, hadd emeljem csak meg! Ezzel megragadta a lábhoz támasztott fegyvert, ráfogta a még mindig tréfát sejtő Valeára és rákiáltott: — Le a patrontáskával!

Valea el akarta venni a puskát, ekkor azonban Moldovan úgy a kezére sujtott a bajonettel, hogy az őt rögtön belátta a dolog komolyságát. Kénytelen-kelletlen engedelmesskedett a parancsnak és elindult a fegyvercső előtt.

Szökésük után röviddel elfogták és ma a hadbírósg Radulescu ezredes elnökletével a két agyafurt szökévenyt fejenként öt évi súlyos börtönrre ítélte, az őrt fölmentették.

*** Halsont nélküli fűzők, melltaratók, mellfűzők, orvosi rendelésre haskötők a legjobb minőségben készülnek Arnstein Józsa fűzőszalonjában Veliki Beeskerek, Alexandrova u. 22. Régi fűzők alakítását is vállalom.**

*** Ha Nagyromániában üzleti ügyei vannak, hirdessen az „Arad és Vidék”-ben. Kiadóhivatal Arad.**

*** Vas- és fémöntvényeket Krausz-nál, Veliki Beeskerek. — Telefonszám 329.**

A magyar gyárilap aggodalommal nézi Magyarországot és az utódállamok gazdasági viszonyát.

A csehszlovák-magyar gazdasági tárgyalások alkalmából nyilatkozik Fenyő Miksa, a Gy O Sz. igazgatója.

Budapest, okt. 12.

A csehszlovák-magyar gazdasági tárgyalások alkalmából felkerestük Fenyő Miksát, a Gy. O. Sz. kiváló igazgatóját, hogy nyilatkozzék a Gyárilapok Országos Szövetségének álláspontjáról az utódállamok kereskedelmi szerződésai tárgyában.

— Szövetségünk — mondotta Fenyő — kezdettől fogva azon az állásponton volt, hogy az összes utódállamoknak a legnagyobb érdekük, hogy egymás között barátságos gazdasági megállapodásokat létesítsenek és ilyen módon egy jelentős gazdasági területnek termelését és fogyasztását kölcsönösen egymás rendelkezésére bocsássák. Ezt az álláspontot képviselte szövetségünk a portorosei konferencián, ezt a felfogást vallotta azokon a tárgyalásokon, melyek a genuai konferenciát megelőzték és ma is ezen az állásponton áll, sőt ezért áldozatként is hajlandó hozni. De sohasem képzelte úgy a magyar gyárilap fontos kérdésnek megoldását, hogy sorra megállapodunk a nyugati államokkal, tehát éppen azokkal, amelyeknek ipari versenye a mi terme-

OLVASD ÉS NE FELEJTSD EL!

Veliki Beeskerek város és környéke t közönségének tudomására hozzuk, hogy az International Mozi épületében

CUKRÁSZ-MŰHELYT

rendeztünk be, ahol elsűrendű torták, dessert- és teásütemények stb. e szakmába vágó dolgokat megrendelésre készítünk.

A nagyközönség szives pártfogását kérjük, tisztelettel:

NAGLICS ÉS PENTZ, CUKRÁSZOK.

KÉRÜNK EGY PRÓBARENDELÉST TENNI!

lészünk a legkomolyabb veszélyt jelenti és viszont belenyugszunk abba, hogy a tőlünk keletre fekvő országok, jelesen Jugoszlávia és Románia, saját érdekeik ellenére is elzárkóznak tőlünk s így a magyar ipari termelés minden kiviteli törekvését lehetetlenné tegyék. Előbb megállapodást kötöttünk Ausztriával, azután egyezményt kötöttünk Olaszországgal, melynek titkát a minisztérium nem tudni mi okból, féltékenyen őrzi és végül, miután ezekben a megállapodásokban a magyar ipari termelés terhére egy csomó koncessziót tettünk, megállapodni készülünk Csehszaggal, melynek megint csak ipari export érdekei vannak és ezek veszélyeket jelenthetnek a magyar iparnak, különösen most, hogy náluk a szokol árhanyatlása s a munkabérek letördelése is megkezdődött. Ilyen módon a magyar ipar ezeket a tárgyalásokat nem minden aggodalom nélkül nézi. Mi úgy képzeltük a dolgot, hogy a különböző szukeessziós államokkal való megállapodás között junktim jöjjön létre, de hogy ipari termelésünknek a pozíciót egymásután adjuk fel, anélkül, hogy ezért kárpót-lásul számára megfelelő fogyasztási területre gondoskodnánk, ezt a nagyon hangoztatott iparfejlesztési politikával egyenest ellentétben állónak tartjuk. Azt kérdezzük tehát, mi tette olyan sürgősen aktuálissá ezeket a tárgyalásokat? Ha a cseh szempontot nézzük, akkor nem nehéz megfelelni erre a kérdésre. Csehszág ipara nehéz válsággal küzd, régi fogyasztási területeinek egy részét elvesztette, érthető tehát, hogy ezek visszahódítására törekszik, különösen ha olyan olcsón juthat ezekhez, mint az a konkrét esetben mutatkozik. Magyar részről úgy hírlik, hogy a borkivitel kérdése tette aktuálissá ezeket a tárgyalásokat. Elismerjük, rendkívül fontos dolog, hogy bortermelésünk feleslegét jó feltételek mellett helyezzük el a külföldön. Ezért valóban még áldozatokat is kell hozni. De vajjon felérnek-e majd a bor-exportunk biztosította előnyök azokkal az áldozatokkal, amelyeket a gyáriparnak hoznia kell egy esetleges csehszlovák szerződésben? A múlt esztendőben bizalmas értekezletre ültek egybe a magyar gyáripár képviselői a kormány kiküldöttjeivel, hogy egy Csehszág-hoz való gazdasági közeledés feltételeit megbeszéljék. Akkor olyasvalamit esillantattak meg a magyar gyáripár előtt, mintha cseh részről esetleges fontos politikai engedményekről, sőt némi területi koncessziókról is lehetne szó. A magyar iparnak akkor az volt az álláspontja, hogy ilyen feltételek mellett a legmesszebbmenő áldozatokra hajlandó. Nebezen tudjuk elképzelni, hogy most a magyar ipar ugyan ezeket, vagy akár megközelítő áldozatokat hozzon egy mégis csak részletkérdés kedvéért.

A szerkesztésért felelős: Juhász Ferenc.

Egy 2 HP. francia gyártmányu
motorkerékpár
és egy 9-es 1790
harisnyakötőgép

eladó Megtekinthető Spira Herman
varrógép- és kerékpárüzletében.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Veliki Beeskerek.

Kerések
2 fiatal pincérleányt
azonnali belépésre.
Cím a Torontál kiadóhivatalában.

Eladó ház
fateleppel együtt. Vétel esetén azonnal beköltözhető.
Krunszka ul. 4. szám.

Mindennemű cipőket

a régi árnál

10-40%-al olcsóbban

ad el 1784

a „BATA”-cég.

Katonazene a „Club”-kávéházban!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, jóismerőseimet és barátaimat, hogy folyó évi október hó 15-én, vasárnap a „Club”-kávéház nagytermében **disznótörős vacsorával** egybekötve a helybeli katonazenekar teljes orchestere fog **hangversenyezni.** Kitünő rámpásról és óborokról, valamint pontos és szolid kiszolgálásról gondoskodva van. **Belépődíj nincs! Kezdeti este 8 órakor!** Számos látogatást kér
1788 **SZIMON JÓZSEF,** vendéglős.

Október hó 10-től

kezdődőleg nagymennyiségű

maradékot

(Restit) fogok eladni a

„Mennyasszonynál”

mindennemű kézműárt (manufaktúr) jelentékenyen **leszállított árnál.** Felhívom a t. vevőközön-ség b. figyelmét erre azzal, hogy ezen alkalmat használja fel addig, amíg a készlet tart. A **„Mennyasszony”** a legdivatosabb manufaktúrát is mérsékelt árnál árusítja.

1775

Pera Radovanovity

a „Mennyasszonyhoz.”

Meghi vó.

A Sorger-féle Königsdorf-Albrechtsdorf és Giselenhaini védgátat építő és földmivelő rt. f. évi október hó 30-án délelőtt 11 órakor **rendes közgyűlést**

tart a Nagybeeskereki Népbank Rt. bankhelyiségében, melyre a t. részvényesek ezennel tisztelettel meghívattak azzal, hogy a részvényeiket a Nagybeeskereki Népbank Rt.-nál letétbe helyezni sziveskedjenek.

Napirend:

1. Két jegyzőkönyvhitelesítő kijelölése.
2. Az 1920. és 1921. évi zárszámadások, az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések előterjesztése, felmentvény megadása.
3. Határozathozatal a veszteségek tárgyában.
4. Vezérigazgató, igazgatóság, jogtanácsos és felügyelő-bizottság választás. Veliki Beeskerek, 1912 október 8.

1789

Az igazgatóság.

Előjegyzéseket
finom téli almára

elfogad 1753

Wehner György, Gimnazijska u. 3.

Eladó

egy mahagoni uriszoba és egy karikahajós Singer varrógép.
1771
Aranyeva (Arany János) u. 1. sz.

Két nagyobb helyiség fűtésére alkalmas

kályha

és egy nagyobb iróasztal eladó.
Megtekinthető 11-12 óra között a református lelkészlakon Kalvinszka (Kálvin) utca 2. sz. a. 1777

Eladó

Dzomboljon egy lebontott, volt **Bohn téglagyár** területe a vasut mellett, iparvágány-nal, határforgalmi rakterületnek különösen alkalmas, cca 5 hold szántó és házhely és cca 12 hold kibányászott terület.

Közelebbet

Bohn téglagyárnál
Dzomboljon. 1727

VR SAC és vidékén HIRDE-TÉSEKET a „TORONTÁL”
részére felvesz 938

GRÓB JENŐ
hírlap hirdetési iroda, VR SAC.

Kiadja Pleitz Fer. Pál.